15/06/2019

Για τον Όσιο κυρ Ιωάννη τον Ξένο – Η Κάρα του Αγίου

/ Βίοι Αγίων

Ο Όσιος Ιωάννης, ο επονομαζόμενος Ξένος ή Αι-Κυρ Γιάννης, όπως μαθαίνουμε από την διαθήκη του, γεννήθηκε στο χωριό Μακρά Σίβα της Επαρχίας Πυριωτίσσης της Μεσαράς, το 970, δέκα χρόνια μετά την απελευθέρωση της Κρήτης από τους Σαρακινούς.

Η Κρήτη κατά καιρούς περιήλθε στο ζυγό διαφόρων κατακτητών. Για 133 χρόνια, από το 828 μέχρι το 961, οι Σαρακινοί Άραβες είχαν μετατρέψει την Κρήτη κέντρο των πειρατικών επιδρομών τους, στο Αιγαίο. Πολλές πόλεις και χωριά της είχαν κυριολεκτικά καταστραφεί και οι Χριστιανοί είχαν πρόβλημα επιβίωσης, όσοι βέβαια είχαν γλιτώσει από τις σφαγές και τον εξισλαμισμό. Έτσι όταν απελευθερώθηκε η Κρήτη το 961 από τον Νικηφόρο Φωκά, υπήρξε άμεση η ανάγκη επανευαγγελισμού των κατοίκων της.

Αν και οι γονείς του ήταν ευσεβείς και εύποροι, ο Όσιος Ιωάννης από νεαρής ηλικίας αγάπησε τον Χριστό και αφιέρωσε την ζωή του στον

μοναχισμό και στην άσκηση. Ο Όσιος Ιωάννης ο Ξένος θεωρείται συνεχιστής της Ιεραποστολικής δράσεως του Οσίου Αθανασίου του Αθωνίτη και του Οσίου Νίκωνος του Μετανοείτε, αφού για 50 χρόνια κήρυττε και έκτιζε ναούς και μονές πηγαίνοντας από τόπο σε τόπο σε όλη την Κρήτη. Οι δυο προηγούμενοι Ιεραπόστολοι από τον Όσιο Ιωάννη όπως προαναφέρθηκαν είχαν αναλάβει την αναβλάστηση της Ορθοδόξου πίστεως και ζωής στη μεγαλόνησο.

Οι δυο όμως αυτοί άντρες δεν παρέμειναν στην Κρήτη. Ο μεν Άγιος Αθανάσιος παρέμεινε για λίγο διάστημα στην Κρήτη και έφυγε για το Άγιον Όρος όπου ίδρυσε την Μονή της Μεγίστης Λαύρας. Ο Όσιος Νίκων ο «Μετανοείτε» παρέμεινε επτά χρόνια στην Κρήτη έδρασε κυρίως στην ανατολικοκεντρική νήσο και κατόπιν έφυγε για τη Λακωνία όπου σήμερα τιμάται ως Πολιούχος Άγιος της Σπάρτης (λέγεται «Μετανοείτε», διότι συνέχεια στο κήρυγμά του καλούσε τους ανθρώπους να μετανοήσουν). Μόνο ο όσιος Ιωάννης ο Ξένος παρέμεινε στο νησί μέχρι το θάνατό του.

Ο Όσιος πατήρ ημών, εκτός από μεγάλος Ιεραπόστολος υπήρξε και γνώστης της Χριστιανικής φιλοσοφίας. Δεν ήταν μόνο μεθοδικός και πρακτικός, αλλά και λόγιος, καθώς συνέγραψε ομιλίες στο κατά Ματθαίο Ευαγγέλιο, όπως επίσης πιθανώς να ήταν υμνογράφος και μεταφραστής έργων του Αριστοτέλους. Γι’ αυτό και εγκωμιάζεται από τους υμνογράφους ως «σοφός, πάνσοφος, μέγας φωστήρ, θεοφόρος, νουνεχής, εμπειρότατος, φιλέρημος, ασκητών κλέος, οσίων καύχημα, Κρήτης το καύχημα».

Κέντρο και άξονας της Ιεραποστολικής δράσεως του Αγίου υπήρξε η Ιερά Μονή Παναγίας των Μυριοκεφάλων, την οποία ο Άγιος ίδρυσε με θαυμαστό τρόπο (όπως και τα περισσότερα προσκυνήματά του) κατόπιν εντολής της Παναγίας. Εννέα κτίσματα του Αγίου διαβάζουμε στη διαθήκη και βιογραφία του:

1) ο Ναός του Αγίου Ευτυχίου και Ευτυχιανού

2) η Ιερά Μονή Παναγίας Μυριοκεφάλων

3) ο Ναός Αγίου Γεωργίου Δούβρικα στη θέση Μέλικας

4) ο Ναός του Αγίου Γεωργίου (Ψαροπιαστή)

5) η Ιερά Μονή Αγίου Παταπίου

6) ο Ναός της Ζωοδόχου Πηγής Κουφού (γνωστός ως Αη Κυρ-Γιάννης Κουφού)

7) ο Ναός Αγίου Παύλου Σφακίων

8) ο Ναός Αγίου Γεωργίου στις Αζωγυρές

9) ο Ναός Αγίου Ευσταθίου Ακτής Κισάμου

Σ’ αυτήν τη χρονολογική σειρά τοποθετούνται τα κτίσματα και η κτιριολογική δράση του Αγίου. **Σύμφωνα με την διαθήκη του «άπαντα τα εν Κρήτη καθιδρύματα αυτού»** τα αφιέρωσε στην Ιερά Μονή της Παναγίας των Μυριοκεφάλων, δύναται λοιπόν να χαρακτηρισθούν ως εξαρτήματα –παρεκκλήσια της Μονής Μυριοκεφάλων.

Αξίζει να αναφέρουμε ορισμένα στοιχεία για την ίδρυση της Ιεράς Μονής Μυριοκεφάλων: Η παράδοση και ο βίος του Οσίου μας αναφέρει για την ίδρυση της Μονής ότι ιδρύθηκε μετά από εντολή της Παναγίας. Ο ασκητής Ιωάννης πηγαίνοντας από τόπο σε τόπο έφτασε στην Τούρμα (τοπωνύμιο της περιοχής) Καλαμώνα, στο βουνό Μυριοκέφαλο. Ο χειμώνας ήταν βαρύς και ο Ιωάννης έμενε σ’ ένα σπήλαιο, στη θέση Κούμαρο προσευχόμενος και τρώγοντας αγριόχορτα. Μόλις μπήκε στο σπήλαιο έμεινε τυφλός για 7 ημέρες, χωρίς να πάψει να προσεύχεται. Την 7η μέρα άκουσε μια φωνή να του λέει: «Ιωάννη, βγες έξω και κοίταξε ανατολικά». Πειθαρχώντας λοιπόν σ’ αυτή τη φωνή, βγαίνοντας έξω και αφού στράφηκε στην ανατολή, επανήλθε το φως των ματιών του και τότε είδε ένα μεγάλο φως. Η φωνή συνέχισε: «Ιωάννη σε αυτόν τον τόπο να κτίσεις εκκλησία στο όνομα της υπεραγίας Θεοτόκου της Αντιφωνήτριας». Έφθασε λίγη απόσταση από το μέρος που έβλεπε το φως και εκεί κουρασμένο και διψασμένο τον πήρε βαθύς ύπνος.

Στο όνειρό του είδε άγγελο ο οποίος του είπε: «Ιωάννη μη γυρίσεις πίσω, να κάνεις τον σταυρό σου προς την ανατολή και να θέσεις το χέρι σου στη γη και θα βγει νερό να πιείς, για να συνεχίσεις το έργο σου». Αμέσως έκανε τον σταυρό του έβαλε το χέρι του στη γη με τα 5 δάχτυλά του. Από τη θέση αυτή άρχισε να τρέχει νερό από 5 πηγές (σώζονται και σήμερα), πλύθηκε και ξεκουράστηκε. Άρχισε τότε να ψάχνει μέσα στους βάτους για την εικόνα, χωρίς ποτέλεσμα. Τότε οι εργάτες έβαλαν φωτιά και ενώ καιγόταν το δάσος, ακούστηκε μια φωνή: «Εδώ είμαι». Ο Ιωάννης έτρεξε αμέσως και βρήκε την εικόνα της Παναγίας μέσα στις φλόγες,

καμένη λίγο στην άκρη (έτσι σώζεται και σήμερα). Αγόρασε τότε το μέρος και με τη βοήθεια των χριστιανών έχτισε τη Μονή στ’ όνομα της Παναγίας της Αντιφωνήτριας (επειδή η φωνή τον πρόσταξε).

Ο Ιωάννης άφησε τότε το μοναχό Λουκά να συνεχίσει το χτίσιμο και αυτός πήγε σε διάφορα μέρη να κηρύξει το Λόγο Του Θεού. Όταν γύρισε ο ναός δεν είχε τελειώσει και άρχισε εράνους σε μονές για να την ολοκλήρωσή του. Το 1025 πήγε στην Κωνσταντινούπολη στον αυτοκράτορα Ρωμανό και στον Πατριάρχη Αλέξιο για να εξασφαλίσει σταυροπηγιακή αξία (δηλαδή να υπάγεται στη δικαιοδοσία του Πατριάρχη), φέρνοντας εικόνες με ιερά σκεύη κ.ά. Υπάρχουν άλλες δυο εκδοχές για την εικόνα της Παναγίας: Η μια αναφέρει ότι είναι έργο του Ευαγγελιστή Λουκά, και η άλλη αναφέρει ότι την εικόνα της Παναγίας την έφερε ο Όσιος Ιωάννης από την Κωνσταντινούπολη την οποία λέγεται του παρέδωσε ο τότε Πατριάρχης Αλέξιος μαζί με το χρυσόβουλο χαρτί «σιγίλλιο» που του εξασφάλισε την ανεξαρτησία της Μονής.

Η φήμη του προσκυνήματος της Παναγίας διατηρείται και σήμερα και ιδιαίτερα στις 8 Σεπτεμβρίου, ημέρα της γιορτής της. Η Μονή συνέχισε τη λειτουργία της μέχρι τη Β΄ βυζαντινή περίοδο, ενώ επί Βενετοκρατίας δεν υπάρχουν πληροφορίες. Το 1755 ανακαινίστηκε και λίγο αργότερα έπαθε καταστροφές από τους Τούρκους, για ν’ ανακαινιστεί ξανά το 1840 από τον ηγούμενο Ματθαίο. Το 1852 αναγνωρίστηκε σταυροπηγιακή και σταμάτησε η κηδεμονία της από τη Μονή Ρουστίκων. Το 1900 κρίθηκε διαλυτέα Μονή και από το 1961 είναι ενοριακός ναός – ιερό προσκύνημα της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης & Αυλοποτάμου.

Υπάρχουν πολλοί θρύλοι, παραδόσεις και αναλυτικές περιγραφές για τους ναούς, τις μονές, τα ιδρύματα και κάθε προσκύνημα που ίδρυσε ο Όσιος Ιωάννης ο Ξένος. Από τον βίο του διακρίνουμε ότι πρόκειται για μια μεγάλη Εκκλησιαστική Μορφή. Η Ιεραποστολή υπήρξε ο βασικός και κύριος σκοπός του βίου του. Αφιέρωσε την ζωή του στην διάδοση του Ευαγγελίου στην εμπέδωση της εθνικοθρησκευτικής συνειδήσεως, στην οργάνωση της εκκλησιαστικής ζωής και του μοναχικού βίου και στην ανέγερση δεκάδων Ναών και Μονών.

Η Αγία Κάρα Του μετακομίσθηκε και φυλάσεται στον Ιερό Ναό του Αγίου Κυρίου Ιωάννου του ομώνυμου χωριού της Επαρχίας Κισσάμου, με πολλή ευλάβεια από τους ευσεβείς κατοίκους του χωριού. Έκτοτε, αναβλύζει ιάματα ως χαρίσματα σε όσους πιστούς επικαλούνται την βοήθεια του Οσίου και την Χάρη του. Η επίσημη αναγνώριση του Αγίου Ιωάννου έγινε από την Εκκλησία επί της Πατριαρχίας του Κυρίλλου Λουκάρεως στις 29 Απριλίου 1632.

Η μνήμη του εορτάζεται στις 20 Σεπτεμβρίου.

Η Διαθήκη του Οσίου

«Εν ονόματι του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, διορίζω και παραγγέλω εις όλους, ότι όλα τα Μονύδρια και τας Εκκλησίας, όπου χάριτι Χριστού έκτισα και ανήγειρα, θέλω να μένουν καθώς εις την παρούσαν μου Διαθήκην παραγγέλω. Όσα αφιέρωσα εις την Μονήν της Θεοτόκου των Μυριοκεφάλων, είναι έως όπου εις Κωνσταντινούπολιν επήγα καθώς το Συγγιλιώδες Γράμμα δηλώνει, και αυτά θέλω να μείνουν εις την Μονήν αυτήν και εις την εξουσίαν αυτής μέχρι τέλους. Εις δε τον φίλτατόν μου μαθητήν τον ιερομόναχον Κύριλλον αφήνω την εις Κουφόν Χανίων οικοδομηθείσαν Μονήν εις την οποίαν και ευρίσκεται ο ίδιος και όπως θέλει και βούλεται ας την κάμει ως κύριος, εξουσιαστής και οικοκύρης. Ει δε και ήθελε τις να ενόχληση τους μοναχούς των Μυριοκεφάλων από όσα παραγγέλλω, ή

τον ιερομόναχον Κύριλλον, οποίου τάγματος και αν είναι, να είναι υποκείμενος εις τας αράς των Αγίων Πατέρων. Όποιος δε πάλιν φυλάξει την Διαθήκην ταύτην απαρασάλευτον και αμετάτρεπτον, η Κυρία Θεοτόκος και μεσίτρια παντός του κόσμου να συγχωρήση τα αμαρτήματά του εν τε τω νυν αιώνι και εν τω μέλλοντι, και να τον στήση ο Κύριος εκ δεξιών Αυτού εις την Βασιλείαν Αυτού την Ουράνιον. Αμήν.

Μόσχος διάκονος και νομικός γραφεύς Χάνδακος, ιδία χειρί υπέγραψα.

Φιλάρετος πρωτοσπαθάριος ο βραχέων και στρατηγός Κρήτης παρών εις την παρούσαν διαθήκην του μοναχού Ιωάννου, προτραπείς παρ' αυτού υπέγραψα.

Ευμάθιος πρωτοσπαθάριος και στρατηγός Κρήτης παρών εις την παρούσαν διαθήκην του μοναχού Ιωάννου προτραπείς παρ' αυτού υπέγραψα.

Παπάς Λέων δαφερέρος, νοτάριος της βασιλικής εξουσίας, μετέγραψα την παρούσαν διαθήκην του μοναχού και Οσίου Πατρός ημών Κυρ Ιωάννου του εν τη Κρήτη της επωνυμίας.

"Ετος από κτίσεως κόσμου "ςφλς" (6536), από δε Χριστού έτος "αλα" (1031)».

Απολυτίκιον Οσίου

Ήχος α'

«Της Κρήτης τον Γόνον και Ασκητών εγκαλλώπισμα, Ναών παμπόλλων

ιδρυτήν, Ιωάννην τον Όσιον, τιμήσωμεν εν ύμνοις οι πιστοί, βοώντες προς

αυτόν χαρμονικώς σώζε τας λιταίς σου τους την μνήμην σου τελούντας και

βοώντας σοι. Δόξα τω σε δοξάσαντι Χριστώ, δόξα τω σε θαυμαστώσαντι,

δόξα τω ενεργούντι διά σου πάσιν ιάματα.»

ΤΙΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΦΩΤΟ ΑΛΙΕΥΟΥΜΕ ΕΚ ΤΟΥ ΙΣΤΟΤΟΠΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΙΣΑΜΟΥ ΚΑΙ ΣΕΛΙΝΟΥ